

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 517/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

49/2011. (II. 23.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. október 5-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2011. február 23-án tartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2010. október 5-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát a vele szemben 2010. szeptember 29-én 11 óra 50 perctől kezdődően, a Bicskei Rendőrkapitányság rendőrei által fogatosított intézkedések miatt az alábbiak szerint.

Előadása szerint az említett napon hétéves unokájával bevásárlásból tartott hazafelé, amikor a M. utca és a K. utca kereszteződésében észrevett egy plakátot, amin a település egyik akkori önkormányzati képviselőjének arcképe volt látható. A panaszos a plakát szövegét nem olvasta el, de az arckép láttán bosszús lett – egy néhány nappal korábban történt botrányos eset jutott róla eszébe – és felháborodásától vezérelve levette a plakátot az oszlopról, és a földre dobta. A panaszos megjegyzi, hogy a plakátot nem tépte el, továbbá, hogy tettét nem politikai indíttatásból, hanem hirtelen felindulásból hajtotta végre, és azt akarta kifejezni, hogy maximálisan elégedetlen az érintett személy és a mellette álló képviselői csoport munkájával.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A történeteket követően odalépett a panaszoshoz két, a közelben parkoló civil autóból kiszálló személy, akik közölték, hogy rendőrök, és mivel a panaszos leszdedte a plakátot, velük kell mennie a Bicskei Rendőrkapitányságra. A panaszos utal rá, hogy a gépkocsiban, amiből a rendőrök kiszálltak, ült egy harmadik civil személy is, akiről a panaszos szerint köztudott, hogy az egyik parlamenti párt helyi szervezetével áll kapcsolatban.

A panaszos elmondása szerint az unokája a történetek miatt nagyon megijedt, mert nem tudta, hogy mi lesz vele, illetve a felügyeletét ellátó nagymamájával.

Időközben egy rendőrautó érkezett meg három egyenruhás rendőrrel. Mivel a rendőrök továbbra sem álltak el attól, hogy a panaszosnak velük kell tartania, azonban vele volt az unokája, a panaszost a szolgálati járműbe ültették, és a házához hajtottak. Ott a panaszos rábizta a szomszédra a kisfiút, majd ezt követően az előállítást végrehajtották.

Útközben a rendőrök közölték a panaszossal, hogy meg kell bilincselniük, mert amennyiben nem teszik, és azt a parancsnokuk észleli, bajuk származik belőle. Ezért a panaszost megbilincseltek, és bilincsben vitték be a kapitányság épületébe. Ott egy földszinti irodában kb. 3-4 órán keresztül várakoztatták, majd közölték, hogy 72 órás elzárással kell számolnia. Ezután elvették a személyes tárgyait, majd bekísérték a fogdába, ahol újabb 1-1,5 órát várakozott. Nem volt lehetősége arra, hogy hozzátartozóit a történetekről értesítse, de a rendőrök megkérdezték tőle, kit értesítsenek, és a panaszos meg is adta élettársa nevét és elérhetőségét.

A panaszos megjegyzi, hogy az intézkedést végrehajtó rendőrök „korrektül, együtt érzően viselkedtek, és láthatóan maguk sem értették, hogy mi szükség van erre az egészre, sőt volt, aki mondta, hogy értetlenül áll a történetek előtt, de parancsot kaptak, hogy így kell eljárniuk, mert a kapitányságvezető ragaszkodik hozzá”.

A várakozás után, 17 óra 31 perctől sor került a panaszos meghallgatására. Az eljáró hadnagy nem közölte a panaszossal, hogy konkrétan milyen cselekmény elkövetésével gyanúsítják, csupán annyit közölt, hogy egy plakátot megrongált. Arról, hogy a panaszos mekkora kárt okozott, szintén nem mondtak semmit. A meghallgatási jegyzőkönyv szerint a panaszossal ismertették a feljelentést és az ügyben keletkezett egyéb iratokat, azonban ezekre valójában nem került sor. A panaszos ezért nem tudja, hogy pontosan ki és miért tett feljelentést ellene, és azt sem, hogy milyen iratok keletkeztek az ügyben. Azt elismerte, hogy az említett 1 db plakátot levette az oszlopról, és ledobta a földre, és ez a kijelentése került úgy a jegyzőkönyvbe, hogy a szabálysértést elismeri.

Elmondása szerint a meghallgatásról készült jegyzőkönyvet utólag nem tudta elolvasni, mert személyes tárgyaival együtt a szemüvegét is elvették, ami nélkül nem lát jól, és bár kérte, nem kapta azt vissza. A jegyzőkönyvet kérésére a rendőr olvasta fel, így írta alá. A panaszos hozzáteszi, hogy meg is volt ijedve, hiszen korábban nem volt még ilyen helyzetben, és igazából gondolkodni sem tudott.

A meghallgatás után, 18 óra 10 perc körüli időben a panaszost visszavitték az előállító helyiségbe, ahol 18 óra 34 perckor közölték, hogy őrizetbe vették. Ezt követően 19 óra körüli időben megkezdték az átszállítását Sz. városba, azonban útközben az egyik rendőrt telefonon arra utasították, hogy a panaszost vigyék vissza és bocsássák szabadon.

Miután a rendőrök a panaszossal visszaérkeztek, az őrizetét megszüntették, személyes tárgyait visszaadták, majd 20 óra 40 perckor szabadon engedték. A panaszos ekkor telefonon beszélt a fiával, aki azt tanácsolta neki, hogy minden iratból kérjen egy példányt. Mivel a meghallgatásról készült jegyzőkönyvről a panaszos kapott másolatot, kérte a rendőröket, hogy az egyéb iratokból is adjanak neki egy példányt. Az eljáró rendőr átadta az őrizetbe vétel elrendeléséről és a megszüntetéséről hozott határozatokat, majd közölte, hogy más iratot nem adhat át. Ezek után a panaszos távozott a kapitányság épületéből.

A panaszos a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 15. §-ára hivatkozással a történetekkel kapcsolatosan megjegyzi, hogy bár a plakát letépését az oszlopról elismeri, úgy véli, a vele szemben alkalmazott intézkedés kirívóan aránytalan volt. Álláspontja szerint a rendőrség a fenti jogszabályi rendelkezésre figyelemmel akkor járt volna el megfelelően, ha az intézkedés során rögzíti a személyes adatait, és szabályértés elkövetése miatt feljelentést tesz ellene. Különösen indokoltnak tartotta volna az arányos rendőri intézkedés megválasztását arra figyelemmel, hogy kiskorú gyermek állt a felügyelete alatt, akinek a megfelelő elhelyezéséről nem tudott gondoskodni, szüleinek őt nem tudta átadni. A panaszos úgy véli, hogy a gyermek a történetek során fokozott lelki megpróbáltatásnak volt kitéve, amit jól mutat az is, hogy több napig sírt, zaklatott volt, és nem evett megfelelően.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. §-ának rendelkezéseire hivatkozva a panaszos előadja, hogy megbilincselésére előtte ismeretlen okból került sor, azzal kapcsolatosan semmilyen tájékoztatást nem kapott, és úgy véli, hogy az utalt jogszabályi helyen rögzített egyetlen bilincselési ok sem állt fenn esetében. A Szolgálati Szabályzat 57. §-ára utalva közli továbbá, hogy a bilincs alkalmazásával összefüggésben senki nem hallgatta meg, esetleges panaszra előterjesztésével kapcsolatosan nem kapott tájékoztatást, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásáról készített előljárói jelentésből sem adtak neki másolatot.

A panaszos a beadványban rögzítette továbbá álláspontját a szabálysértési felelősségre vonás intézésével kapcsolatosan is, hivatkozva a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban Sztv.) alábbi rendelkezéseire. Az Sztv. 157. §-ában, 76. §-ában, 77. §-ában foglaltak alapján a panaszos úgy véli, hogy a rendőrség az intézkedés szükségességének mérlegelésekor nem megfelelően járt el, és az általa tanúsított magatartással az alkalmazott rendőri intézkedés (előállítás, kényszerítő eszköz alkalmazása és őrizetbe vétel) nem állt arányban, sőt súlyosan sértette a hivatkozott rendelkezések előírásait. Az Sztv. 125. §-a alapján úgy véli továbbá, hogy a rendőrség azzal, hogy végül mégsem került sor bíróság elé állításra, elvonta a bíróság hatáskörét, amely az előállítás jogszerűségét is megkérdőjelezi. Az Sztv. 76. és 77. §-ában foglalt rendelkezések alapján úgy véli, hogy nem volt lefolytatható vele szemben az eljárás, és azt is sérelmezi, hogy a rendőrség az őrizetbe vétel megszüntetését azzal indokolta, hogy az illetékes bíróság nem tart tárgyalást 72 órán belül. Az Sztv. 126. § (2) bekezdése alapján továbbá arra következtet, hogy mivel esetében az őrizetbe vétel megszüntetésére nem a 72 órás időtartam túllépése miatt került sor, annak oka csak az lehetett, hogy a szabadságkorlátozás feltételei nem álltak fenn. A gyorsított eljárással kapcsolatos rendőrségi jogsértést támasztja alá véleménye szerint az a körülmény is, hogy az őrizetbe vételt megelőzően eljárás alá vont személyként hallgatták meg, annak során nem közölték vele, hogy jogi képviselőt vehet igénybe, és védő kirendelésére őrizetbe vétele kapcsán sem került sor, holott azt az Sztv. 125. § (3) bekezdése előírja az eljáró hatóság részére.

Sérelmezi a panaszos, hogy a hatóság az őrizetbe vétel elrendelésére az előállítás kezdetét követően 7 órával intézkedett. Nem biztosított továbbá lehetőséget a rendőrség arra sem, hogy a panaszos hozzátartozójával személyesen beszéljen, holott ez az intézkedés vagy az eljárás eredményességét semmilyen tekintetben nem veszélyeztette volna. Utólag tudomására jutott továbbá, hogy fia és felesége több alkalommal hívták telefonon a rendőrkapitányságot, ahol egyrészt nem kaptak megfelelő felvilágosítást, másrészt nem valós információkat közöltek velük (pl. 17 óra körüli időben azt mondták, hogy Sz. városba szállították a panaszost, holott ekkor még a kapitányságon volt).

A panaszos jogsértőnek tartja, hogy az őrizetbe vételi határozat indokolási részében nem jelölték meg azt a jogsértő cselekményt, amelynek elkövetésével meggyanúsították, kizárólag arra hivatkoztak, hogy a fogvatartás elrendelését a gyorsított bírósági eljárás indokolja.

Az őrizet 18 óra 34 perckor történt kihirdetését követően azt kb. 1 óra elteltével azt meg is szüntették, ami a panaszos véleménye szerint megerősíti annak indokolatlanságát, sőt jogszerűtlenségét.

Véleménye szerint mulasztást követett el a rendőrség azzal, hogy az eljárás teljes iratanyagát kérése ellenére sem voltak hajlandók másolatban rendelkezésére bocsátani, az előállítás és az őrizetbe vétel időtartamáról nem adtak ki igazolást, és az őrizetbe vétel megszüntetéséről szóló határozatban a személyi szabadságot korlátozó intézkedés időpontját nem tüntették fel.

A leírtak alapján a panaszos kéri, hogy a Testület vizsgálja meg a kifogásolt rendőri intézkedést, és állapítsa meg, hogy a Bicskei rendőrkapitányág intézkedése, továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazása jogsértő volt, a panaszosnak jogsérelmet okozott.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője az ügygel összefüggésben keletkezett iratokhoz csatolt válaszlevelében megállapítja, hogy az iratok alapján a panaszos előállítása adott helyen és időben mind az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja, mind pedig a (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján törvényes volt.

A főkapitány kiemeli: az adott szituáció tekintetében utalni kell a rendőrségnek az Rtv. rendelkezéseiből fakadó, a bűncselekmények megelőzésére, megszakítására vonatkozó általános feladataira is, továbbá az önkormányzati választások zavartalan lebonyolítása kapcsán a közrendhez és a közbiztonsághoz fűződő társadalmi érdekekre.

Álláspontja szerint a bilincs alkalmazása szintén törvényesnek tekinthető, arra az Rtv. 48. § b) és c) pontjai alapján, a panaszos támadásának és szökésének megakadályozása érdekében, indokoltan került sor. A felterjesztett iratok alapján ugyanis a panaszos ellenkező neméből adódóan, személyhez fűződő jogai tiszteletben tartásával nem volt lehetőség alapos ruházátátvizsgálásra, így a támadás vagy szökés lehetőségét sem lehetett teljes biztonsággal kizárni. Szükséges továbbá utalni a Szolgálati Szabályzat 4. § (4) bekezdésében írtakra,

miszerint a rendőri intézkedés közben körültekintően kell eljárni, és a rendőrnek arra kell törekedni, hogy megelőzze, hogy megtámadják, lefegyverezzék, figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják, vagy lekötöttségét jogellenes tevékenység elkövetésére használják fel.

A főkapitány álláspontja szerint kellően biztosítva volt az intézkedések során a panaszos tájékoztatáshoz, a hozzátartozók értesítéséhez és a védelemhez való joga is. Szabálysértési őrizetének megszüntetésére a rendőrségtől független, objektív körülmények miatt, a panaszos szabadságjogai védelmének messzemenő figyelembe vételével került sor. Utal továbbá arra, hogy a panaszos a rendőri intézkedésekkel szemben panaszt nem terjesztett elő, a szabálysértés elkövetését elismerte.

2) A Bicskei Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele arról számol be, hogy egy [...] lakos a helyi FIDESZ szervezet képviselőjében feljelentéssel élt ismeretlen tettes ellen, aki 2010. szeptember 28-án 22 óra 30 perc és 29-én 7 óra közötti időben megrongálta (letépte) a FIDESZ-KDNP választási plakátjait. A kihelyezett 150 db választási plakátból 129-et távolított el, amely cselekménnyel mintegy 100 000 Ft kárt okozott.

A feljelentés rögzítése előtt a cselekményre vonatkozó telefonos bejelentés érkezett a Bicskei Rendőrkapitányság ügyeletére, amely alapján a megjelölt helyszínre szemlebizottság indult. A folyamatban lévő szemlét azonban a bizottság 11 óra 50 perckor felfüggesztette, mert tagjai észlelték, hogy a K. u. – M. u. kereszteződésénél egy hölgy letép egy plakátot és a földre dobja. A szemlebizottság tagjai ezt követően rendőri intézkedést kezdeményeztek a cselekmény elkövetőjével, vagyis a panaszossal szemben. Előállították a Bicskei Rendőrkapitányságra, majd a szabálysértési eljárás lefolytatásához – az Sztv. 128/A. § (2) bekezdése alapján – előkészítő eljárást folytattak.

3) A plakátok eltűnésére vonatkozó bejelentés alapján helyszíni szemlét foganatosító rendőr, F. r. zls. 2010. szeptember 29-én készített jelentésében arról számolt be, hogy az eljárási cselekmény végrehajtása során, 11 óra 50 perckor a K. utca és a M. utca kereszteződésébe kihelyezett választási plakátok helyszíni szemléjéhez indult társaival. Amikor a szolgálati gépkocsival az említett kereszteződésbe kanyarodtak be, azt látta, hogy a kifüggesztett 2 db FIDESZ-KDNP választási plakát közül egyet letép az oszlop mellett elhaladó középkorú hölgy, majd azt az árokba dobja, miközben mond valamit, amit az autóban ülők nem értettek.

A középkorú hölgyet – vagyis a panaszost – a rendőrök igazolásra szólították fel, majd mivel nem volt nála igazolvány, adatainak bediktálása után az ügyeletén keresztül ellenőrizték, végül a rendőrkapitányságra előállították.

A helyszíni szemle befejezésekor megállapítást nyer, hogy a kihelyezett 150 db választási plakát közül 129 db-ot távolított el ismeretlen személy.

4) A szemle megtartásáról készített jegyzőkönyv tanúsága szerint a rendőrség a helyszíni szemlét 2010. szeptember 29-én 10 óra 50 perckor kezdte meg, majd azt 11 óra 50 perckor, a K. utca és a M. utca kereszteződésénél felfüggesztette azért, mert a panaszos a szemlebizottság szeme láttára egy FIDESZ-KDNP választási plakátot letépett, és a földre dobott. A szemlét a rendőrök 12 óra 15 perckor folytatták tovább.

5) A plakátok megrongálásával összefüggő feljelentésről készített jegyzőkönyv tanúsága szerint a feljelentő előadását a rendőrségen 2010. szeptember 29-én 11 óra 48 perc és 12 óra 28 perc között rögzítették.

6) A Bicskei Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán készített összefoglaló jelentés az alábbiakról számol be.

A plakátok eltávolításáról a rendőrségen tett bejelentést követően a rendőrök a településen helyszíni szemlét tartottak, ahol velük tartott az egyik személy, aki a plakátokat előző este kiragasztgatta. Ennek során, 11 óra 50 perckor a K. utca és a M. utca kereszteződésében azt látták, hogy az ott álló oszlopra felragasztott két FIDESZ-KDNP választási plakát egyikét az oszlop mellett elhaladó középkorú hölgy letépi és az árokba dobja, miközben mond valamit, amit azonban a rendőrök nem hallottak.

A középkorú hölgyet – vagyis a panaszost – a rendőrök igazolásra szólították fel, majd mivel nem volt nála igazolvány, adatainak bediktálása után az ügyeleten keresztül ellenőrizték, végül a rendőrkapitányságra előállították.

A szemle során megállapítást nyert, hogy a kiragasztott 150 db választási plakát közül 129-et téptek le, a keletkezett rongálási kár 100 000 Ft. A cselekmény alapján ismeretlen tettes ellen rongálás vétsége miatt indult eljárás.

7) A panaszos előállítását végző rendőrök, K. r. őrm., B. r. tőrm. és G. r. őrm. a történetekről 2010. szeptember 29-én az alábbi tartalommal készítették jelentést.

A panaszossal szemben 2010. szeptember 29-én 11 óra 50 perctől kezdődően intézkedtek: az Rtv. 29. § (1) bekezdés I. fordulója alapján igazoltatást, a 31. § (1) bekezdése alapján személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálását, majd a 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint – bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személlyel szemben – előállítást hajtottak végre. Az intézkedés során az Rtv. 48. § b) és c) pontjai alapján bilincs kényszerítő eszközt alkalmaztak, arra a panaszost előzetesen figyelmeztették. A bilincselés 11 óra 50 perctől 12 óra 40 percig tartott, módja a Szolgálati Szabályzat 60. § (4) bekezdés b) pontja szerint „a kezek előre illetve hátra bilincselése” volt.

A jelentés szerint a panaszosnak a rendőri intézkedés során sérülése, valamint anyagi kára nem keletkezett. Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján az előállított a hozzátartozója vagy képviselője kiértesítését kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló események leírásánál a rendőrök a következőket rögzítették. Az említett napon 12 óra 8 perckor jelentek meg a rendőrkapitányság ügyeletesének utasítására a M. utca és K. utca kereszteződésénél, mivel az ott eljáró szemlebizottság segítséget kért 1 fő előállításához. A szemlebizottság vezetője arról tájékoztatta a kiérkező rendőröket, hogy helyszíni szemlét tartott, amikor 11 óra 45 perc körül azt látta, hogy a panaszos a kereszteződésénél lévő telefonoszlopról egy FIDESZ-KDNP plakátot letép és azt a földre dobja.

A panaszos az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról tájékoztatót, az előállítás idejéről igazolást kapott. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban továbbá a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)-(9) bekezdései és a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a alapján jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatásban részesült.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a jelentésben megjelölt intézkedések végrehajtása jogszerű és szakszerű volt, a rendőri fellépés során nem sérült továbbá az arányosság követelménye sem.

8) K. r. örm. 2010. november 24-én készített jelentésében korábbi előadását a következőképpen egészítette ki.

Mivel a panaszos kiskorú unokája is az intézkedés helyszínén tartózkodott, az ő elhelyezéséről is gondoskodni kellett, és az unokát a panaszos kérésére a rendőrök a család szomszédjánál helyezték el.

A panaszos kezeinek megbilincselésére azért volt szükség, mert a rendőröknek nem volt módjuk a ruházatát a helyszínen átvizsgálni, és nem tudhatták, hogy tart-e magánál közbiztonságra különösen veszélyes eszközt. Ebből kiindulva a panaszos kezeit előre bilincselve ültették őt be a szolgálati gépjárműbe.

A befogadás során a panaszos értékeit letétbe helyezték, a panaszos pedig az előállító helyiségbe került. Hozzá tartozójának értesítését az ügyeletes hajtotta végre.

A rendőr jelentésében rögzíti továbbá, hogy fellépése során az Rtv. 20. §-ában foglalt követelményeket maradéktalanul betartotta.

9) B. r. törm. 2010. november 24-én készített jelentésében az alábbiakat adta elő.

Mivel a panaszos kiskorú unokája is az intézkedés helyszínén tartózkodott, az ő elhelyezéséről is gondoskodni kellett, és az unokát a panaszos kérésére a rendőrök a család szomszédjánál helyezték el.

A panaszos kezeinek megbilincselésére azért volt szükség, mert a rendőröknek nem volt módjuk a ruházatát a helyszínen átvizsgálni, és nem tudhatták, hogy tart-e magánál közbiztonságra különösen veszélyes eszközt. Ebből kiindulva a panaszos kezeit előre bilincselve ültették őt be a szolgálati gépjárműbe.

A befogadás során a panaszos értékeit letétbe helyezték, azokat az előállítás befejezésekor hiánytalanul visszakapta. A panaszost az előállító helyiségben helyezték el, amellyel kapcsolatosan jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatást kapott. Hozzá tartozójának értesítését az ügyeletes hajtotta végre.

A rendőr jelentésében rögzíti továbbá, hogy fellépése során az Rtv. 20. §-ában foglalt követelményeket maradéktalanul betartotta: a napszoknak megfelelően köszönt, tisztelgett,

közölte nevét, rendfokozatát és jelvéyszámát, majd pedig azt, hogy a panaszost intézkedés alá fogja vonni, meghatározta továbbá az intézkedés célját is.

10) A panaszossal szemben szabálysértési ügyben tett feljelentés szerint az intézkedő rendőrök 2010. szeptember 29-én 12 óra 8 perckor jelentek meg az ügyeletes utasítására a M. utca és a K. utca kereszteződésénél, mivel onnan az eljáró szemlebizottság kért segítséget 1 fő előállításához. Utóbbi elmondta, hogy szemtanúja volt annak, hogy 11 óra 45 perc körül a panaszos a kereszteződésben lévő telefonoszlopról egy FIDESZ-KDNP plakátot leszakított, és a földre dobta. Az eljáró rendőrök a panaszost előállították a rendőrkapitányságra, illetve közölték vele, hogy magatartásával szabálysértést valósított meg. A panaszos a szabálysértés elkövetését elismerte, személyi körülményeiről igazoltató lapon nyilatkozott, majd azt aláírta.

11) A panaszos által aláírt Nyilatkozat igazolja, hogy a panaszos az Rtv. 92. – 93. §-a alapján jogorvoslati jogairól tájékoztatást kapott, a személyi szabadságát korlátozó intézkedéssel és a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal nem élt, az Rtv. 33. § (4) bekezdése értelmében az előállítás okáról, annak várható időtartamáról szóbeli tájékoztatásban részesült, és az előállítás időtartamáról kiállított igazolást átvette. Tanúsítja továbbá, hogy a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet alapján az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatást vett át, élelmezést nem kért, betegségben szenvedett, sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült.

A panaszos egy további nyilatkozat aláírásával ismerte el, hogy a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (9) bekezdésében meghatározott szóbeli tájékoztatást megkapta, és az írásos tájékoztatót átvette.

12) A 2010. szeptember 29-én ügyeletesi szolgálatot ellátó H. r. zls. 2010. november 24-én készített jelentésében az alábbiakat rögzítette.

A panaszost 11 óra 50 perckor állították elő a rendőrkapitányságra tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt. Meghallgatását követően szabálysértési őrizetét rendelték el, majd a járőr megkezdte átszállítását a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság fogdájába. A szállítás megkezdését követően azonban a kapitányságvezető telefonon azt az utasítást adta, hogy a járőrt az ügyeletes fordítsa vissza, és a panaszost a szabálysértési őrizetből szabadítsa.

Ezt követően a panaszost a szabálysértési őrizetből határozat alapján szabadították, igazolást a fogva tartásról nem állítottak ki.

13) A csatolt határozat tanúsága szerint a kapitányságvezető a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából elrendelte a panaszos szabálysértési őrizetét, aminek kezdő időpontja 2010. szeptember 29-én 11 óra 50 perc, befejezése pedig a bíróság érdemi határozata meghozatalának időpontja, de legfeljebb 2009. (helyesen 2010.) október 2-án 11 óra. A fogvatartás helye a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság fogdája.

A határozatot a panaszossal 2010. szeptember 29-én 18 óra 34 perckor közölték.

14) A kapitányságvezető határozatban döntött a panaszos számára védő kirendeléséről, mivel ellene gyorsított bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezte.

15) A rendőrség az iratokhoz csatolva megküldte a kapitányságvezető átkísérési utasítását, amelyben utasította a Közrendvédelmi Osztály vezetőjét, hogy az Sztv. 157. § (1) bekezdés b) pont III. fordulatába ütköző és a szerint minősülő tulajdon elleni szabálysértés miatt őrizetben lévő panaszost kísértesse át a Bicskei Rendőrkapitányságról a Fejér Megyei Rendőrfőkapitányságra szabálysértési őrizetbe vétel céljából.

16) A kapitányságvezető – pontosabban egy megbízásából eljáró személy – egy további határozatban, azonnali hatállyal döntött a panaszos őrizetbe vételének megszüntetéséről és szabadlábra helyezéséről.

Az indokolás tanúsága szerint a panaszossal szemben gyorsított bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezte a kapitányság vezetője, azonban a városi bíróság az ügyben 72 órán belül nem tart tárgyalást.

A határozat 2010. szeptember 6-án kelt, amely dátum bizonyosan nem felel meg a valóságnak. Azt a panaszossal 2010. szeptember 29-én, közelebbről azonban meg nem határozott időpontban közölték.

17) A panaszos, mint eljárás alá vont személy meghallgatásáról 2010. szeptember 29-én 17 óra 31 perc és 18 óra 3 perc közötti időben készített jegyzőkönyv az alábbi releváns információkat tartalmazza.

A panaszos előadása szerint az említett napon 10 óra körüli időben 7 éves unokájával ment el bevásárolni a boltba. Onnan hazafelé tartva, a M. utca és a K. utca kereszteződésében vett észre egy plakátot az egyik önkormányzati képviselő arcképével, amitől ideges lett. Ennek az volt az oka, hogy előző nap látta a tévében, hogy a helyi képviselőtestület kizárta a polgármestert az irodájából, majd egy képviselő bántalmazta is. Ez az incidens jutott az eszembe, amikor meglátta a képet, és ez feldühítette. Az általa elkövetett cselekmény háttérben nem állt semmilyen politikai indíttatás, tette a képviselő személye ellen irányult, és azt nem is látta, hogy a plakáton szereplő személy a FIDESZ-KDNP színeiben indult a választásokon. Letépte a plakátot, és ledobta a földre, de közben nem mondott semmit. Az unokája mindvégig mellette állt.

Arra nem tud magyarázattal szolgálni, hogy miért tette, amit tett, hirtelen felindulásból cselekedett, de megbánta. Az elkövetés időpontjában nem volt ittas.

18) Sz. r. hdgy., szabálysértési főelőadó 2010. november 23-án az alábbi tartalommal készített jelentést.

A panaszos meghallgatását 2010. szeptember 29-én 17 óra 31 perctől kezdődően hajtotta végre. A személyes adatok felvétele után figyelmeztette, hogy személyi körülményeire nem köteles nyilatkozni, a panaszos azonban arról nyilatkozatot tett.

Az Sztv. és a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény rendelkezéseire figyelemmel tájékoztatta továbbá jogairól és kötelezettségeiről, és felhívta a figyelmét, hogy nem köteles vallomást tenni, amire válaszul a panaszos közölte, hogy vallomást kíván tenni. Ezt követően az előadó ismertette a panaszossal a szabálysértési feljelentést és az ügyben keletkezett egyéb iratokat.

A szabálysértés elkövetését a panaszos elismerte, azonban úgy nyilatkozott, hogy nem volt tudomása arról, hogy az általa elkövetett cselekmény szabálysértésnek minősül. A panaszos saját előadásában elmondta a történeteket, majd válaszolt az előadó kérdéseire.

A meghallgatás befejezését követően az előadó felolvasta a jegyzőkönyv tartalmát a panaszosnak, aki közölte, hogy mást az ügygel kapcsolatban nem kíván elmondani, illetve a felvett jegyzőkönyv az általa elmondottakat helyesen tartalmazza. Ezt követően a jegyzőkönyvet aláírta. A panaszos ekkor nem viselt szemüveget. Az előadó nem emlékszik rá, hogy a panaszos a szemüvegét kérte volna tőle, az előadónak pedig nem volt tudomása róla, hogy a panaszos szemüveges, mivel azt nem jelezte, és az előadó a letéti tárgyak listáját nem ismerte. A jegyzőkönyvet a panaszos átadását követően gond nélkül a megfelelő helyeken aláírásával hitelesítette.

19) A letéti tárgyakról felvett jegyzőkönyv első oldalának 16. sora tartalmazza, hogy a panaszostól egy kék szemüvegtokot és abban egy szemüveget az eljáró rendőr átvett és letétbe helyezett.

20) A Bicskei Városi Bíróság a panaszost rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt 2010. november 5-én hozott – és aznap jogerőre emelkedett – határozatában figyelmeztetésben részesítette.

III.

1) A Testületnek elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy hatásköri szabályai alapján valamennyi panaszosi sérelem vizsgálatát elvégezheti-e.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, illetve a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A fentiekből következik, hogy a Testületnek – fő szabály szerint – nem áll módjában felügyeletet gyakorolni a rendőrség azon tevékenysége felett, amelyet nem az Rtv., hanem más jogszabály, így például a szabálysértési eljárásról szóló törvény alapján végez.

A panaszos sérelmezi, hogy a szabálysértési meghallgatás során az eljáró hadnagy nem részécsítette megfelelő tájékoztatásban az elkövetett cselekménnyel kapcsolatban. Az a kijelentése pedig, amellyel elismerte, hogy 1 db plakátot levett az oszlopról, és ledobta a földre, úgy került a jegyzőkönyvbe, hogy a szabálysértés elkövetését elismeri. Beadványában kifogásolja, hogy a meghallgatásról készült jegyzőkönyvet utólag nem tudta elolvasni, mert személyes tárgyaival együtt a szemüvegét is elvették, ami nélkül nem lát jól, és bár kérte, nem kapta azt vissza, a jegyzőkönyvet ezért kérésére a rendőr olvasta fel, így írta alá. A meghallgatás után elrendelték a panaszos szabálysértési őrizetét, amellyel összefüggésben – illetve az őrizet idején történt események kapcsán – szintén előterjesztette aggályait. Álláspontja szerint továbbá mulasztást követett el a rendőrség azzal, hogy a meghallgatásról készült jegyzőkönyvön, az őrizetbe vétel elrendeléséről és annak megszüntetéséről hozott határozatokon túl az eljárás további iratait másolatban nem bocsátotta rendelkezésére.

Az eljárás alá vont személy meghallgatásáról és az iratmásolat kiadásáról az Sztv. a 47. §-a rendelkezik, míg a jegyzőkönyv rögzítésének szabályait 70. § taglalja. A szabálysértési őrizet elrendelésének szabályait az Sztv. 77. §-a foglalja magába.

Erre figyelemmel a Testületnek nem áll módjában vizsgálni, hogy a panaszos szabálysértési meghallgatására, a jegyzőkönyv rögzítésére, a másolatokra vonatkozó kérése teljesítésére és szabálysértési őrizetere a vonatkozó törvényi előírásoknak megfelelően került-e sor.

b) Megállapítható volt továbbá a rendelkezésre bocsátott iratokból, hogy a panaszost fogvatartása keretében előbb előállították, majd a kapitányságvezető a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából elrendelte szabálysértési őrizetét, amiről a panaszost 18 óra 34 perckor tájékoztatták. Ez azt jelenti, hogy a panaszos szabadságát 18 óra 34 percig az Rtv., azt követően azonban az Sztv. előírásai alapján korlátozta a rendőrség.

A panasz eljárás vonatkozásában ez a körülmény azt eredményezi, hogy a Testület a panaszos fogvatartását csak az őrizetbe vételt elrendelő határozat közlésének időpontjáig, vagyis 18 óra 34 percig vizsgálhatja abból a szempontból, hogy végrehajtására jogszerűen került-e sor.

c) A Testület nem foglalt állást a panasz azon része tekintetében, amely szerint a panaszos holléte felől érdeklődő hozzátartozók nem kaptak megfelelő tájékoztatást a panaszos fogvatartásáról és tartózkodási helyéről, mivel erre nézve nem a panaszos, hanem a panaszos hozzátartozói lettek volna jogosultak panaszt előterjeszteni.

Az Rtv. 92. §-a értelmében ugyanis a panaszt személyesen annak kell előterjeszteni, akit a – vélt vagy valós – jogsérelem ért, a panaszos tehát ebben a vonatkozásban hozzátartozói helyett joghatályos panaszt előterjeszteni nem volt jogosult.

d) A Testület ugyanakkor a panasz eljárás keretében vizsgálatának körébe vonta a panaszos igazoltatását, megbilincselését, előállításának jogalapját és arányosságát, hozzátartozójának értesítését, illetve az igazolás kiadását.

Az eljárás során a Testület megállapította, hogy a panaszolt intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 55. § (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz és az 59. § (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A panaszbeadvány tanúsága szerint a panaszos a M. utca és a K. Lajos utca kereszteződésében észrevett egy plakátot, amin a település egyik akkori önkormányzati képviselőjének arcképe volt látható. A panaszos a plakát szövegét nem olvasta el, de az arckép láttán bosszús lett – egy néhány nappal korábban történt botrányos eset jutott róla eszébe – és felháborodásától vezérelve levette a plakátot az oszlopról, és a földre dobta. A történetet követően odalépett a panaszoshoz két, a közelben parkoló civil autóból kiszálló személy, akik közölték, hogy rendőrök, és mivel a panaszos leszedte a plakátot, vele szemben intézkedést kezdeményeznek.

A rendőri intézkedést megelőző eseményeket a rendőrségi iratok a panaszos előadásával egyezően tartalmazzák. A többi plakát eltűnésére vonatkozó bejelentés alapján helyszíni szemlét foganatosító rendőr arról számolt be, hogy az eljárási cselekmény végrehajtása során, 11 óra 50 perckor a K. utca és a M. utca kereszteződésébe kihelyezett választási plakátok helyszíni szemléjéhez indult társaival, és amikor a szolgálati gépkocsival az említett kereszteződésbe kanyarodtak be, azt látta, hogy a kifüggesztett 2 db FIDESZ-KDNP választási plakát közül egyet letép az oszlop mellett elhaladó középkorú hölgy, majd azt az árokba dobja. A középkorú hölgyet – vagyis a panaszost – ezek után a rendőrök igazolásra szólították fel, majd mivel nem volt nála igazolvány, adatainak bediktálása után az ügyeletén keresztül ellenőrizték.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. Az Rtv. előírásait a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdésében az alábbiakkal egészíti ki: „bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli”.

A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha szabálysértő magatartást észlel. Jelen esetben a rendőrök a fellépés okaként azt adták elő, hogy a panaszos az egyik választási párt plakátját – amely párt plakátjainak eltávolítása miatt a rendőrségre bejelentés is érkezett – a rendőrök szeme láttára

távolította el. Ezt tapasztalva döntöttek úgy a rendőrök, hogy a panaszost intézkedés alá vonják, és az Rtv. 29. §-ára hivatkozva igazoltatni kezdték.

A 29. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr a feladata ellátása során – egyebek mellett – igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület utalni kíván töretlen gyakorlatára, miszerint a szabálysértés tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, ugyanis a Testület nem járhat el szabálysértési hatóságként, a szabálysértési felelősség fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítására hatásköre nem terjed ki. Annak megállapításához azonban, hogy a rendőrség kellő körültekintéssel és megfelelő jogalapra hivatkozva járt-e el akkor, amikor szabálysértés elkövetésére hivatkozva vonta intézkedés alá a panaszost, elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy a szabálysértés valamilyen fokú gyanúja felmerült-e az adott esetben.

A Testület a panaszos előadását és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott információkat is figyelembe véve arra a megállapításra jutott, hogy a konkrét esetben a panaszos magatartása kapcsán fennállt a szabálysértés elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely miatt a panaszost az eljáró rendőrök jogszerűen és indokoltan hívták fel személyazonosságának igazolására.

A fentiek alapján a Testület a panaszos igazoltatását jogszerű és indokolt rendőri intézkedésnek minősítette, amelynek végrehajtásával a rendőrség nem valósította meg a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértését.

3) A panaszos sérelmezte, hogy igazoltatását követően közölték vele, hogy előállítják a rendőrkapitányságra. A Testület az előállítás jogszerűsége és időtartamának arányossága kapcsán a következők szerint alakította ki állásfoglalását.

a) A jelentés tanúsága szerint az intézkedő rendőrök a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozással – mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt – állították elő. Az eljáró rendőrkapitányság vezetője válaszlevelében ugyanakkor arra hivatkozik, hogy, hogy az iratok alapján a panaszos előállítása adott helyen és időben mind az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja, mind pedig a (2) bekezdés f) pont II. fordulója alapján – miszerint előállítható, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható – törvényes volt.

Az intézkedés jogszerűségének megítélésében jelentőséggel bír az a körülmény, hogy a rendőr, aki a panaszos cselekményét észlelte és vele szemben intézkedni kezdett, annak a szemlebizottságnak volt a vezetője, amely a FIDESZ-KDNP választási plakátjainak eltávolítása miatt tett bejelentés alapján, rongálás vétségének megalapozott gyanúja miatt elrendelt büntetőeljárás keretében folytatott le helyszíni szemlét. A fentiek fényében nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan az a gyanú, hogy a panaszos érintett lehet az említett bűncselekményben, és ez a körülmény indokolhatta az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozást, illetve nyilatkoztatása érdekében a panaszos előállítását.

A Testület a rendőrség hivatkozását, tehát azt, hogy a panaszos összefüggésbe volt hozható az említett bűncselekménnyel, amely miatt szükségessé vált meghallgatása, elfogadta a rendőri fellépés indokaként, és arra a megállapításra jutott, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja a panaszos előállítására jogalapot biztosított.

b) Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja azonban nem kötelező előállítási okot rögzít. A bűncselekmény ilyen fokú gyanúja csupán lehetővé teszi az előállítást („a rendőr előállíthatja”), a jogalap megléte ezért önmagában nem teszi jogszerűvé az előállítást, ahhoz az is szükséges, hogy az intézkedés az arányosság követelményének megfeleljen. Az Rtv. 15. §-a értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Figyelembe véve a cselekmény jellegét, a panaszos életkorát (a panaszos a cselekmény idején elmúlt 61 éves), azt, hogy a panaszos adatai a rendőrség előtt ismertté váltak és hogy a panaszos hétéves unokájával volt, akinek elhelyezése nem volt hozzátartozóknál megoldható, a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrség kevésbé korlátozó módon, a panaszos adatainak rögzítésével és ellene feljelentés megtételével is elérhette volna az intézkedés célját. (Azt, hogy nem volt erős a gyanú, amely szerint a panaszos tépte le a korábban eltávolított plakátokat is – mely esetben már nem bűncselekményről, hanem csupán szabálysértésről lehetett szó – igazolja, hogy röviddel az előállítása után a panaszost nem gyanúsítottként, hanem szabálysértési eljárásban eljárás alá vont személyként hallgatták ki.)

A Testület ezért – az arányosság követelményének megsértése miatt – úgy ítélte meg, hogy a rendőrség az előállítással megsértette a panaszos személyes szabadsághoz való jogát.

c) Vizsgálta emellett a Testület a panasz eljárás keretében a panaszos előállításának időtartamát is.

Ahogy arra a Testület jelen állásfoglalás III. részének 1) pont b) alpontjában utalt, a panaszos fogvatartását hatásköri szabályai értelmében csak az őrizetbe vételt elrendelő határozat közlésének időpontjáig, vagyis 18 óra 34 perccig vizsgálhatja abból a szempontból, hogy végrehajtására jogszerűen került-e sor.

Az Rtv. az arányosság követelményének érvényesülését valamennyi rendőri intézkedés esetében megkívánja. A 15. § (1) bekezdése ezért azt rögzíti, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Az előírást a fogvatartásra vonatkozóan a 33. § (3) bekezdése konkretizálja, amely szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja, az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A panaszos elmondása szerint miután bevitték a rendőrkapitányságra, egy földszinti irodában kb. 3-4 órán keresztül várakoztatták, majd közölték, hogy 72 órás elzárással kell számolnia. Ez követően elvették a személyes tárgyait, majd bekísértek a fogdába, ahol újabb 1-1,5 órát várakozott. 17 óra 31 perctől sor került meghallgatására, ami után, 18 óra 10 perc körüli időben visszavitték az előállító helyiségbe, itt közölték vele 18 óra 34 perckor az őrizetbe vétel tényét.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint az intézkedő rendőrök 12 óra 8 perckor érkeztek a M. utca és a K. utca sarkához, és kezdtek intézkedni a panaszossal szemben, majd – a helyszín közelében – gondoskodtak a panaszos unokájának elhelyezéséről. Ugyan jelentésükben nem rögzítették, hogy a kapitányságra mikor érkeztek meg a panaszossal, azt leírták, hogy vele szemben bilincset 12 óra 40 percig alkalmaztak, ami feltehetően a kapitányságra érkezés időpontja volt. A fogdai befogadás során keletkezett iratokon a kitöltés ideje – óra és perc megadásával – nincs feltüntetve. A panaszos meghallgatása 17 óra 31 perc és 18 óra 3 perc között zajlott, majd az őrizetet elrendelő határozatot 18 óra 34 perckor közölték vele.

A panaszos és a rendőrök előadását összevetve megállapítható, hogy a panaszos rendőrségre történt beszállítása és meghallgatása közötti időszakban érdemi eljárási cselekmény végrehajtására nem került sor, csupán a fogdai befogadás zajlott. A rendőrségi iratok nem cáfolták a panaszos állítását, miszerint a kapitányságon előbb egy irodában kellett órákon át várakoznia, majd a fogdában is eltöltött legalább egy órát.

Mivel a fentiek alapján megállapítható volt, hogy a panaszos fogvatartásának jelentős része érdemi eljárási cselekmény elvégzése nélkül telt el, tehát a szabadságkorlátozás időtartama bizonyosan meghaladta az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerinti szükséges időt, a Testület megállapította: a panaszos személyes szabadsághoz való jogának megsértése akkor is megvalósult volna, ha az előállításra jogszerűen, az arányosság követelményével összhangban került volna sor.

4) A panaszos beadványában sérelmezi, hogy a rendőrautóba ültetését megelőzően kezeit összebilincselték, és úgy szállították a kapitányságra. Előadása szerint a rendőrök ezzel összefüggésben arról tájékoztatták, hogy kötelesek őt megbilincselni, mert amennyiben nem teszik, és azt a parancsnokuk észleli, bajuk származik belőle.

Az intézkedő rendőrök jelentése szerint bilincset az Rtv. 48. § b) és c) pontjai alapján, tehát támadás és szökés megakadályozására vettek igénybe 11 óra 50 perctől 12 óra 40 percig. Hivatkozásuk szerint a panaszos kezeinek megbilincselésére azért volt szükség, mert a rendőröknek nem volt módjuk a ruházatát a helyszínen átvizsgálni, és nem tudhatták, hogy tart-e magánál közbiztonságra különösen veszélyes eszközt, és tartani lehetett támadás vagy szökés lehetőségétől. Ebből kiindulva a panaszos kezeit előre bilincselve ültették őt be a szolgálati gépjárműbe.

A rendőrök hivatkozási alapjára tekintettel – annak ellenére, hogy a panaszos beadványában nem említ ilyet – a Testület megvizsgálta a panaszos átvizsgálásának jogszerűségét is.

a) Jelentésük tanúsága szerint a rendőrök a panaszossal szemben – az igazoltatást követően – az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálását hajtották végre. A bilincselés szükségességének indokolásánál a rendőrség ugyanakkor utal arra, hogy a panaszos kezeinek megbilincselésére azért volt szükség, mert nem volt mód a ruházatát a helyszínen átvizsgálni, és nem tudhatták, hogy tart-e magánál közbiztonságra különösen veszélyes eszközt.

A hivatkozott törvényhely értelmében, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja. A

ruházat átvizsgálását – halaszthatatlan eset kivételével – az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti, az intézkedés nem történhet szeméremsértő módon.

A fenti rendelkezés értelmében a rendőröknek, mivel a panaszossal ellentétes neműek voltak, csak halaszthatatlan esetben volt lehetőségük végrehajtani a ruházatátvizsgálást. Saját bevallásuk szerint a helyzetet nem értékelték halaszthatatlannak, és az intézkedést nem hajtották végre.

Arról, hogy átvizsgálásra sor kerül volna, a panaszos – részletesen kifejtett – beadványában nem tesz említést.

A panaszos és a rendőrök egybehangzó előadása alapján a Testület arra következtetett, hogy a panaszos ruházatának átvizsgálására az intézkedés helyszínén – a jelentésben foglaltak ellenére – valóban nem került sor, a panaszos bilincselését erre figyelemmel értékelte.

b) A Testületnek ezt követően állást kellett foglalnia abban, hogy a rendőrség hivatkozását, miszerint az átvizsgálás elmaradása tette szükségessé a bilincselést, elfogadja-e a kényszerítő eszköz alkalmazásának legitim indokaként.

A rendőrök az átvizsgálás elmaradása mellett nem számoltak be további olyan körülményről, amely a kényszerítő eszköz alkalmazását megalapozta volna. A támadás és a szökés veszélyének megítélésekor a Testület jelentőséget tulajdonított továbbá a panaszos nemének, életkorának és az elkövetett jogellenes cselekmény jellegének.

A panaszos a sérelmezett események idején elmúlt 61 éves. Az általa tanúsított magatartás pedig egy plakát letétele volt, ami erőszakos cselekmény ugyan, de aligha alapozta meg annak reális veszélyét, hogy a boltból hazafelé tartó nagymama a rendőrökre rátámad.

Valamennyi körülményt figyelembe véve a Testület úgy ítélte meg, hogy a konkrét esetben – különös figyelemmel a panaszos nemére és korára – nem állt fenn a bilincs alkalmazásának egyik, fent hivatkozott törvényi indoka sem, így arra jogellenesen, a panaszos emberi méltóságának megsértésével került sor.

5) A panaszbeadvány szerint a panaszosnak nem volt lehetősége arra, hogy hozzátartozóit a történetekről értesítse, de a rendőrök megkérdezték tőle, kit értesítsenek, és a panaszos meg is adta élettársa nevét és elérhetőségét. Megjegyzi továbbá a panaszos, hogy arra sem kapott lehetőséget, hogy hozzátartozójával személyesen beszéljen, holott ez az intézkedés vagy az eljárás eredményességét semmilyen tekintetben nem veszélyeztette. Utólag tudomására jutott továbbá, hogy hozzátartozói – a fia és felesége – több alkalommal hívták telefonon a rendőrkapitányságot, ahol egyrészt nem kaptak megfelelő felvilágosítást, másrészt nem valós információkat közöltek velük, így például 17 óra körüli időben azt mondták, hogy elszállították a panaszost, holott ekkor még a kapitányságon volt.

A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a panaszos az előállítás során kérte hozzátartozója kiértesítését, amit az ügyeletes hajtott végre.

Az Rtv. 18. §-a az (1) bekezdésében rögzíti, hogy a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A panaszos és a rendőrség előadása megegyezik arról, hogy hozzátartozóját a panaszos nem személyesen értesítette, azt kérésére az ügyeletes végezte el. A hivatkozott rendelkezés lehetőséget biztosít arra, hogy a fogvatartott személy akadályoztatása esetén a rendőrség ezt a megoldást alkalmazza.

Az Rtv. rendelkezésének értelmében fő szabály szerint a fogvatartott számára kell biztosítani a lehetőséget, hogy hozzátartozóját értesíthesse. A rendőrség jelen ügyben semmilyen indokát nem adta annak, hogy az értesítésre miért nem a panaszosnak adtak lehetőséget, azt miért az ügyeletes fogantatosította. Ilyen indok hiányában az értesítés módja nem felel meg a hatályos jogszabályoknak, azaz megállapítható volt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértése.

7) A panaszos beadványában azt is sérelmezi, hogy az előállítás időtartamáról nem kapott igazolást. A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott iratok között igazolás nem található, és más irat sem tesz említést arról, hogy annak kiállítására sor került volna.

Az Rtv. 33. §-a (4) bekezdésében kifejezetten előírja, hogy az előállítás időtartamáról a fogvatartott részére igazolást kell kiállítani. Az Rtv. nem enged kivételt e kötelezettség alól azokban az esetekben sem, amikor az előállítás időtartamát más fogva tartási formába (pl. büntetőeljárás vagy szabálysértési őrizet) kell beszámítani.

Ilyen esetekben ezért a Testület álláspontja szerint az előállítás időtartamára vonatkozó igazolást szintén ki kell állítani, és azon az előállítás végeként az előállítást felváltó fogvatartás elrendelését kell feltüntetni.

Az igazolás kiállításának elmaradása ezért sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.

IV.

A fentiek alapján a Testület a panaszos igazoltatását jogszerű és indokolt rendőri intézkedésnek minősítette, a panaszos előállítását azonban – az arányosság követelményének megsértése miatt – a személyi szabadsághoz való jog megsértésének tekintette. Az előállítást a Testület szükségtelenül hosszúnak tartotta, ami a személyi szabadsághoz való jog eleve fennálló sérelmét súlyosbította. Valamennyi körülményt figyelembe véve a Testület úgy ítélte meg, hogy a konkrét esetben nem álltak fenn a bilincs alkalmazásának törvényi indokai, így arra jogellenesen, a panaszos emberi méltóságának megsértésével került sor.

A Testület arra a következtetésre jutott továbbá, hogy ugyan a panaszos hozzátartozóját a rendőrök értesítették, ő maga nem kapott lehetőséget hozzátartozói személyes értesítésére, ezért megállapítható volt tisztességes eljáráshoz való jogának megsértése. Ugyanezen jog

megsértését állapította meg a Testület az előállítás tartamáról szóló igazolás kiadásának elmaradása miatt is.

A fent összefoglalt sérelmek a Testület megítélése szerint összességükben kétség kívül elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2011. február 23.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET